

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора

Гедзика Андрія Миколайовича

на дисертацію Улича Андрія Івановича

«Формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій у професійній підготовці»,

подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 36.053.011

у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка

на здобуття наукового ступеня доктора філософії

з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю

015 «Професійна освіта»

Активний інформаційний розвиток сучасного суспільства висуває нові вимоги до якості професійної підготовки фахівців різних галузей народного господарства, зокрема і вчителя трудового навчання. У структурі професійної підготовки вчителя трудового навчання особливе місце займає графічна складова, що зумовлює необхідність постійного вдосконалення змісту професійно-графічних дисциплін у педагогічних ЗВО, підбір необхідного дидактико-методичного інструментарію, впровадження новітніх засобів навчання, зокрема цифрових.

Професійно-графічна підготовка сучасного вчителя трудового навчання має орієнтуватися на специфіку розв'язання професійно-педагогічних завдань в умовах інформатизації й автоматизації різних видів проєктно-конструкторської діяльності, використання можливостей цифрових технологій для створення, редагування та подання (відображення) різноаспектної графічної інформації.

У цьому контексті актуальним є дисертаційне дослідження Улича Андрія Івановича, спрямоване на теоретичне обґрунтування, розробку й експериментальну перевірку ефективності педагогічної моделі формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій та комплексу педагогічних умов і дидактичних засобів її ефективної реалізації.

Детальний аналіз змісту дисертації засвідчує коректність наукового апарату дослідження, актуальність і новизну одержаних результатів та їх важливе теоретико-практичне значення для професійної підготовки вчителів

трудового навчання.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, в яких висвітлено перебіг й основні результати дослідження, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

У **першому розділі** дисертації автор аргументовано доводить важливість графічної підготовки для професійного становлення учителів трудового навчання, розкриває сутність та структуру графічної компетентності студентів, досліджує дидактичні можливості цифрових технологій навчання як сучасного засобу підвищення графічної компетентності майбутніх фахівців.

Необхідно відзначити комплексний аналіз літературних джерел з проблеми професійно-графічної підготовки учителів трудового навчання, а також проведене дисертантом анкетування студентів та викладачів, що уможливило виявлення найбільш ефективних шляхів формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання, зокрема засобами цифрових технологій.

У **другому розділі** дисертаційної роботи автором запропоновано педагогічну модель формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій, що уможливило наочне відображення структури і змісту професійно-графічної підготовки студентів, дослідження можливостей педагогічного управління навчально-пізнавальною діяльністю майбутніх фахівців, обґрунтування педагогічних умов ефективної реалізації навчального процесу, розробку відповідного навчально-методичного супроводу та контрольно-діагностичного інструментарію.

Ми поділяємо наукову позицію дисертанта щодо важливості забезпечення окреслених педагогічних умов реалізації педагогічної моделі формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій, які забезпечують ефективність професійно-графічної підготовки студентів, відображають ключові принципи побудови освітнього процесу з використанням цифрових технологій, передбачають впровадження раціональних форми і методів навчальної

взаємодії з цифровими освітніми ресурсами.

Схвалюємо те, що дисертантом доведено необхідність створення авторського електронного навчально-методичного комплексу, призначеного для навчання професійно-графічних дисциплін в умовах комп'ютерно-орієнтованого освітнього процесу, а відтак – ефективне формування графічної компетентності студентів.

Практичний аспект дослідницької роботи А.І. Улича суттєво підсилений через розкриття особливостей використання авторського електронного навчально-методичного комплексу для розв'язання актуальних дидактичних завдань графічної підготовки студентів, зокрема при засвоєнні навчальних відомостей, у процесі формування графічних умінь і навичок, для перевірки й оцінювання навчальних досягнень студентів, з метою організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців.

У **третьому розділі** дисертації автором висвітлено особливості організації та перебігу науково-педагогічного експерименту, спрямованого на перевірку ефективності педагогічної моделі формування графічної компетентності студентів із застосуванням цифрових технологій та комплексу педагогічних умов і дидактичних засобів її реалізації.

Значну увагу автор приділяє розробці критеріїв та встановленню відповідних показників графічної діяльності студентів, що дало змогу здійснити якісну характеристику рівнів графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання.

Нам імпонує раціональний підхід автора до організації та проведення науково-педагогічного експерименту. Заслуговує уваги вибір найбільш ефективних методів діагностування рівня графічної компетентності студентів, їх перевірка на відповідність науково-обґрунтованим критеріям якості. Це, на нашу думку, забезпечило одержання дисертантом об'єктивних і достовірних результатів дослідно-експериментальної роботи.

Статистична обробка результатів дослідження підтвердила ефективність запропонованої дисертантом педагогічної моделі формування графічної

компетентності студентів із застосуванням цифрових технологій та комплексу педагогічних умов і дидактичних засобів її реалізації.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає в:

- удосконаленні структури та змісту професійно-графічних навчальних дисциплін, передовсім креслення;
- розробці авторського електронного навчально-методичного комплексу;
- розробці методичних рекомендацій щодо використання авторського електронного навчально-методичного комплексу у процесі професійно-графічної підготовки майбутніх учителів трудового навчання з погляду спрямованості на підвищення рівня їхньої графічної компетентності.

Основні положення дисертації А.І. Улича повною мірою відображені у 18 публікаціях, з яких: 6 статей у фахових наукових виданнях, 9 тез доповідей у матеріалах конференцій, 3 статті, які додатково відображають наукові результати дослідження.

Результати дослідження А.І. Улича є вагомим внеском у вітчизняну педагогічну науку та можуть бути використані викладачами педагогічних ЗВО для удосконалення професійно-графічної підготовки майбутніх учителів трудового навчання, зокрема підвищення рівня графічної компетентності студентів.

Водночас, дисертаційне дослідження не позбавлене певних недоліків:

1. Досліджуючи можливості використання цифрових освітніх ресурсів у процесі навчання професійно-графічних дисциплін (с. 98 – 106), дисертант подає їх загальну характеристику та розкриває дидактичні можливості. Однак, на наш погляд, робота тільки б виграла у практичному плані, якби автор додатково представив окремі методичні розробки, орієнтовані на комплексне використання цифрових освітніх ресурсів для підвищення рівня графічної компетентності студентів.

2. У процесі науково-педагогічного дослідження встановлено, що ефективність формування графічної компетентності студентів із застосуванням цифрових технологій детермінується сукупністю певних чинників, серед яких

виокремлюється спрямованість процесу навчання на активізацію та розвиток індивідуальних особливостей студентів засобами цифрових технологій. Водночас сам механізм реалізації процесу індивідуалізації навчання з використанням цифрових освітніх ресурсів, зокрема з використанням авторського електронного навчально-методичного комплексу, розкрито недостатньо вичерпно.

3. На нашу думку, характеризуючи способи взаємодії студентів з цифровими освітніми ресурсами, автором недостатньо уваги приділено проблемі реалізації професійно-графічної підготовки студентів через різні форми віддаленого навчання, що забезпечуються технічними можливостями сучасних цифрових технологій (дистанційна освіта, хмарні технології та ін.).

4. Висновки до окремих розділів роботи не повною мірою відображають одержані автором результати дослідження. У тексті загальних висновків зустрічається дублювання змісту окремих висновків.

5. У роботі присутні незначні огріхи, зокрема щодо її оформлення. У тексті зустрічаються поодинокі граматично-стилістичні недогляди, хоча в цілому зміст роботи структурований, вчитаний й логічно викладений відповідно до вимог наукового стилю української мови.

Необхідно зазначити, що вказані зауваження не є принциповими і не впливають на загальну високу оцінку дисертаційного дослідження.

Загалом дисертація Улича Андрія Івановича становить завершене, цілісне й самостійне дослідження, що містить нові теоретичні і практичні результати та є суттєвим для розв'язання проблеми підвищення рівня графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання.

З огляду на викладене вище, можна зробити **висновок**, що дисертаційне дослідження «Формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій у професійній підготовці» за своєю актуальністю, науковим рівнем, достовірністю, практичною значущістю, якістю оформлення та повнотою викладу відповідає вимогам наказу МОН України за № 40 від 12 січня 2017 року «Про

затвердження вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року за № 44), а її автор – Улич Андрій Іванович – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю 015 «Професійна освіта»

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
перший проректор Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини

 А.М. Гедзик

Ректор Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини,
доктор педагогічних наук, професор

 О.І. Безлюдний